

FOCUS: VISA VOOR KORT VERBLIJF VOOR FAMILIEBEZOEK

Het visumbeleid vormt een belangrijk onderdeel van het migratiebeleid dat op het niveau van de Europese Unie wordt gevoerd. De wet regelt de toelating om zich aan de grens van een lidstaat aan te bieden naargelang de kandidaat een visum voor lang of voor kort verblijf aanvraagt en naargelang hij een EU-burger, een familielid van een EU-burger of een derdelander is. Door de ingediende visumaanvragen goed te keuren of te weigeren, gebruikt België zijn visumbeleid als instrument om de migratie te sturen. Dit instrument staat bijna integraal in het teken van de strijd tegen en de voorkoming van irreguliere migratie en fraude.

De federale Ombudsman ontvangt regelmatig klachten van burgers die niet begrijpen waarom een visumaanvraag van hun familieleden die hier voor een kort verblijf op bezoek willen komen, geweigerd wordt. In een externe bijdrage gaat de federale Ombudsman dieper in op deze problematiek en formuleert ze enkele aanbevelingen.

Myria meent dat er wettelijke garanties moeten worden geboden om Belgen de mogelijkheid te bieden normale familierelaties te onderhouden, met inbegrip van het recht om bezoek van hun ouders te ontvangen. Om dat recht op gezinsleven beter te waarborgen, beveelt Myria aan om in de vreemdelingenwet het recht op een visum voor kort verblijf met het oog op een familiebezoek te verankeren, voor de familieleden van Belgen. Dat visum zou meervoudige binnenkomsten moeten toelaten, waarbij de verlenging ervan onderworpen zou kunnen worden aan strikte voorwaarden (zoals bijvoorbeeld het naleven van de toegestane verblijfsduur).

Myria maakt de hypothese dat de gecombineerde effecten van recente hervormingen van het vreemdelingenrecht in België immers als indirect gevolg hebben gehad dat het recht om familiebezoek voor korte duur te ontvangen wordt aangetast.

Een eerste effect vloeit voort uit de wetswijzigingen inzake gezinshereniging: de wet sluit nu ook derdelanders, die ouders en grootouders van meerderjarige Belgen zijn, uit van het recht op gezinsleven. Ook de broers en zussen, ooms en tantes zijn van het recht op gezinshereniging

uitgesloten. Enkel de (niet-Belgische) EU-burgers kunnen voortaan nog aanspraak maken op die 'ruime' definitie van het gezin, die de ascendenten en ook de broers en zussen omvat.

Een tweede effect vloeit voort uit het invoeren van 'migratieneutraliteit' in het Wetboek van de Belgische nationaliteit: de wetgever wil de toegang tot de nationaliteit voortaan ontzeggen aan kinderen van Belgen, indien die kinderen, meerderjarig of minderjarig, vreemdeling zijn en in het buitenland wonen.

Aangezien ze de Belgische nationaliteit niet meer kunnen verkrijgen en uitgesloten zijn van het recht op gezinshereniging, blijft er voor die personen, die nochtans tot de naaste familieleden behoren geen andere mogelijkheid meer over dan een visum voor kort verblijf voor familiebezoek aan te vragen.

Ook al wordt de materie van de visa voor kort verblijf sinds de Schengen-overeenkomst geregeld door de Visumcode, toch wordt dit in bepaalde opzichten nog aan de lidstaten overgelaten. In België wordt deze materie bij wet aan de discretionaire beoordeling van de DVZ overgelaten. Op basis van de individuele dossiers waarvan Myria tijdens de afgelopen jaren kennis kon nemen, stelt Myria vast dat het voor sommige vreemdelingen moeilijk wordt om een machtiging te krijgen om naar België te komen voor het huwelijk, het doopsel, de geboorte, de begrafenis van een naaste of zelfs om de zomer bij de familie door te brengen voor iemand die vreemdeling is en een kind heeft dat Belg is geworden en dat in België woont.

De gecombineerde effecten van recente hervormingen van het vreemdelingenrecht in België hebben als indirect gevolg dat het recht om familiebezoek voor korte duur te ontvangen wordt aangetast.

de Federale Ombudsmannen
en de Vlaamse Ombudsmannen

Externe bijdrage: De behandeling van visumaanvragen voor een kort verblijf voor familiebezoek door derdelanders aan familieleden die gevestigd zijn in België

*College van de federale
Ombudsmannen*

De 21ste eeuw kent, door het toegenomen verkeer van personen, een grote toename van families met een internationaal karakter. Het komt dus meer en meer voor dat om de familiebanden te onderhouden, een persoon één of meerdere grenzen voorbij moet om zijn familie te kunnen bezoeken.

Wanneer een vreemdeling die buiten de Schengen-zone gevestigd is naar België wil komen voor een bezoek aan zijn familie in België, moet hij in principe een visum voor kort verblijf bekomen om de buitengrenzen van de Schengen-zone te overschrijden.

Ongeveer 80% van de visa worden ambtshalve uitgereikt door de Belgische diplomatieke of consulaire posten in het buitenland. Als de post van mening is dat de aanvrager niet (of niet voldoende) aantoont dat hij de voorwaarden voor binnenkomst in de Schengen-ruimte respecteert, maakt hij de aanvraag over aan de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) die beslist om het visum toe te kennen dan wel te weigeren.

De federale Ombudsman ontvangt regelmatig klachten van burgers (Belgen en vreemdelingen die legaal in België verblijven) die de weigering van de DVZ om een visum toe te kennen aan een in het buitenland gevestigd familielid niet begrijpen. Hebben zij niet het recht om de familiebanden te bewaren? Artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) bekrachtigt in elk geval hun recht op eerbied voor het familieleven. Maar dit recht mag beperkt worden op voorwaarde dat de inmenging een legitiem doel heeft en in verhouding blijft tot het beoogde doel. Deze inmenging gaat vergezeld van een aantal waarborgen.

De voorwaarden voor het afleveren van een Schengenvisum en de procedures die van toepassing zijn, zijn op Europees niveau samengebracht in de Schengengrenscodes¹⁰³ en de Visumcode¹⁰⁴. Om een visum te bekomen moet de aanvrager beschikken over voldoende bestaansmiddelen. Maar hij moet ook zijn voornemen aantonen om het grondgebied van de lidstaten te verlaten voor het verstrijken van zijn visumtermijn. Het gaat hier over de meest voorkomende redenen van weigering.

De DVZ beschikt over een beoordelingsbevoegdheid om na te gaan of het voornemen om het grondgebied te verlaten is aangetoond. Maar om het visum om die redenen te weigeren moet de twijfel over het voornemen om het grondgebied tijdig te verlaten wel redelijk zijn. Hij kan niet eisen dat de aanvrager op een onweerlegbare manier bewijst dat hij zich niet illegaal zal vestigen in België na afloop van zijn visumtermijn. De dienst Vreemdelingenzaken moet er op toezien dat een juist evenwicht wordt bewaard tussen het recht van het individu om zijn familiebanden te onderhouden en het algemeen belang dat erin bestaat om de toegang van vreemdelingen tot het grondgebied en hun verblijf te controleren.

De DVZ moet ook speciale aandacht besteden aan het hoger belang van het kind en zijn recht om niet tegen de wil van de ouders te worden gescheiden, alsook om met hen persoonlijke relaties en regelmatige contacten te onderhouden¹⁰⁵.

Wanneer de visumaanvrager over een potentieel recht op verblijf beschikt in toepassing van de regels aangaande gezinshereniging (ouder van een minderjarig Belgisch kind, minderjarig kind, echtgenoot van een persoon die over voldoende bestaansmiddelen beschikt die stabiel en regelmatig zijn), mag de DVZ er niet een voornemen van omzeiling van de procedure door middel van een visum voor kort verblijf uit afleiden zonder dit risico concreet te motiveren.

In het geval van een weigering van een visum moet de aanvrager in staat zijn om na te gaan of de DVZ alle elementen waarover hij beschikte of waarvan hij had moeten op de hoogte zijn in overweging heeft genomen en hij deze op een redelijke manier heeft geïnterpreteerd. De DVZ moet dus zijn beslissing passend motiveren opdat de aanvrager zou kunnen begrijpen waarom de Belgische Staat zijn recht op eerbied voor het familieleven belemmert.

¹⁰³ Verordening (EG) 562/2006 tot vaststelling van een communautaire code betreffende de overschrijding van grenzen door personen.

¹⁰⁴ Verordening (EG) 810/2009 tot vaststelling van een gemeenschappelijke visumcode (Visumcode).

¹⁰⁵ Art. 9 en art. 10 Verdrag voor de Rechten van het Kind.

Om het behoud van de familiebanden tussen Belgen of vreemdelingen die in België verblijven en hun familieleden (beter) te verzoenen met de strijd tegen illegale immigratie, heeft de federale Ombudsman eind 2014 een aanbeveling aan de diplomatieke en consulaire posten gericht¹⁰⁶.

Hij heeft aan de diplomatieke en consulaire posten aanbevolen:

- de indiening van correct samengestelde dossiers aan te moedigen, de informatie over de voorwaarden voor de toekenning van een visum te verbeteren, in het bijzonder over de documenten die de garantie op terugkeer kunnen aantonen;
- wanneer zij een dossier voor beslissing overmaken aan de DVZ, hun advies te staven met de objectieve en de feitelijke elementen uit het dossier en er een volledig overzicht van de voorgelegde documenten en informatie bij te voegen.

Aan de DVZ, heeft de federale Ombudsman aanbevolen:

- het onderzoek van een dossier en de motivering van de beslissingen te verbeteren zodat deze aantonen dat alle voorgelegde elementen werden onderzocht;
- de twijfel aangaande het voornemen van de aanvrager om de Schengen-ruimte te verlaten bij het verlopen van de visumtermijn op een redelijke en proportionele manier te beoordelen;
- bij het afwegen van de verschillende belangen het recht op het onderhouden van een familieband tussen de aanvrager en de persoon die bezocht wordt mee in overweging te nemen;
- het hoger belang van het kind te laten primeren als er een minderjarige is bij betrokken;
- wanneer de aanvrager ook aanspraak zou kunnen maken op een verblijf in het kader van gezinshereniging, het visum niet te weigeren omdat enkel en alleen op de basis daarvan een wil tot omzeiling van de procedure wordt vermoed met als doel illegale immigratie.

106 Aanbeveling OA 14/02.